
Svenska elpriser – konkurrenskraftiga eller inte?

Elen är relativt billig för Sveriges stora industrier –
men svenska småföretagare betalar mer för elen
jämfört med andra EU-länder.

Innehåll

Om COWI	5
Bakgrund	6
Sammanfattning	7
Näringslivets elpriser i Europa	9
Stora industrier	9
Verksamheter med hög förbrukning	10
Verksamheter med medelhög förbrukning	12
Verksamheter med låg förbrukning	13
Näringslivets elpriser i Europa – utveckling över tid	15
Jämförelse i Norden	16
Referenser	18

Om COWI

COWI är ett internationellt teknikkonsultbolag. Vi finns huvudsakligen i Skandinavien, Storbritannien, Nordamerika och Indien och har för närvarande 6 900 medarbetare som erbjuder expertis inom teknik, arkitektur, energi och miljö.

Tillsammans med kunder, partners och medarbetare skapar vi en framtid där människor och samhällen växer och utvecklas. Det gör vi genom samarbeten där vi skapar hållbara och vackra lösningar som förbättrar livskvaliteten för människor i dag och för kommande generationer.

Vår utgångspunkt är att skaffa oss en djup förståelse för våra kunder, deras ambitioner och utmaningar. Det är vad som kännetecknar oss. Det är så vi skapar långsiktigt värde. COWI är med och bidrar med lösningar på några av vår tids största utmaningar.

Det finns idag en stor efterfrågan av att utveckla industrier, infrastruktur och stora byggprojekt på ett hållbart sätt. COWIs strategi är ett enbart jobba med projekt som bidrar till våra kunders gröna omställning.

Ett resultat av den strategin är till exempel att vi säger nej till att jobba med projekt inom fossila bränslen.

I Sverige har COWI cirka 900 anställda och huvudkontoret ligger i Göteborg.

50%

2021 kom 50 procent av vår omsättning från projekt som är direkt kopplade till hållbar utveckling.

7,510

Vi är drygt 7500 anställda världen över – ingenjörer, miljövetare, projektledare och mycket mer.

~900

I Sverige är vi cirka 900 anställda.

Bakgrund

På senare år har elpriserna, för hushåll såväl som för näringslivet, ökat betydligt. Alltifrån tillverkningsindustri, bagerier, restauranger och detaljhandeln påverkas av de höjda elpriserna. Hur har det påverkat elpriserna för svenska företag i relation till övriga Europa? I debatten hörs ofta röster om att svensk konkurrenskraft hotas om tillgången på billig el hotas. Att priserna ökar är oomtvistat men priserna behöver också sättas i relation till omvärlden vilket denna rapport gör.

Branschorganisationen Innovations- och kemikalieindustrierna i Sverige (IKEM), publicerade i februari 2023 resultatet av en undersökning bland medlemsföretagen, som visade att 34 procent av företagen inom plast- och gummiindustrin hade tvingats till driftuppehåll på grund av de skenande elpriserna.¹

2022 publicerade Konjunkturinstitutet en analys om den alarmerande utvecklingen rörande höjda elpriser, med fokus på de samhällsekonomiska konsekvenserna av tillfällig elbrist. Studien analyserar hur den svenska ekonomin skulle påverkas, om produktionen i södra Sveriges näringsliv stoppades dagtid under en arbetsvecka, på grund av underskott på el. Den samhällsekonomiska kostnaden av detta beräknas motsvara 16,8 miljarder kronor.²

Låga elpriser har länge varit en viktig konkurrensfördel för det svenska näringslivet. I slutet av 2016 publicerade den partsgemensamma arbetsgruppen konkurrens på företagsnivå, en rapport om Sveriges konkurrenskraft gentemot omvärlden på företagsnivå. Ett framträdande budskap i rapporten var att låga elpriser var en viktig del av det svenska näringslivets konkurrenskraft.

I en jämförelse av utvecklade ekonomier lyfte rapporten fram att svenska företag hade låga elpriser, då det bland de jämförda länderna enbart var Norge och USA som hade lägre elpriser för näringslivet jämfört med Sverige.³

Kvarstår konkurrensfördelen eller har något hänt under de senaste åren som skiftat balansen till Sveriges nackdel?

Denna rapport utgår från de senast tillgängliga siffrorna för att jämföra elpriser för företag i Europa. Den svarar på frågan om de svenska elpriserna är en konkurrensfördel för svenska företag, och i så fall för vilka typer av företag.

¹ IKEM (2023).

² Konjunkturinstitutet (2022).

³ Konkurrenskraft på företagsnivå (2016).

Sammanfattning

Elpriserna har under senare år ökat för näringslivet i Sverige och övriga Europa. I denna rapport jämförs elpriserna för företag i europeiska länder. Rapporten har två huvudsakliga slutsatser:

- Bland de företag som har högst elförbrukning har Sverige tillsammans med Finland de lägsta elpriserna i Europa. För aktörerna med medelhög elkonsumtion är elpriserna i näringslivet lägst i Finland och näst lägst i Sverige. Däremot är det så att de aktörer som har lägre elkonsumtion, till exempel småföretag med begränsad elförbrukning, betalar relativt höga elpriser i Sverige.
- Mellan 2008 och 2022 har elpriserna för företag med lägst elförbrukning stigit snabbt i Sverige, medan prisökningen har varit relativt begränsad för de med högst elförbrukning. Detta skiljer sig från övriga EU där priserna har stigit mest för de som förbrukar mest, och minst för de som förbrukar minst.

Sammanfattningsvis har Sverige relativt konkurrenskraftiga elpriser för industrin, men inte för de verksamheter som förbrukar mindre mängd el. Även om elpriserna gått upp kvarstår den svenska konkurrensfördelen med relativt sätt billig energi för el intensiv industri jämfört med övriga EU. I takt med att stålindustrin och transportsektorn elektrifieras kan det snabbt förändras om inte större produktion av el tillkommer de närmaste åren. Elbehovet väntas fördubblas till 2035 enligt beräkningar som gjorts av bland annat Energimyndigheten.

Näringslivets elpriser i Europa

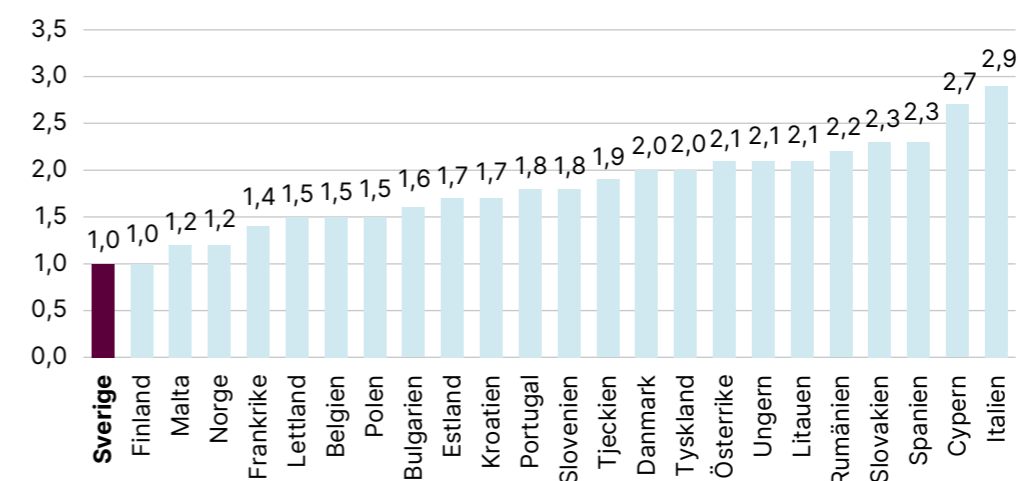
Elpriserna har ökat i hela Europa, inte bara i Sverige. Beroendet av import av olja och gas för produktion av el är dessutom stort i flertal andra europeiska länder, som därmed har drabbats hårdare av prisökningar på el jämfört med Sverige.

Stora industrier

Figur 1 visar en sammanställning över elpriserna för verksamheter i de europeiska länder för vilka data finns, med en förbrukning på 70 000-149 000 MWh/år. I den gruppen ingår näringslivet och offentliga verksamheter. Den visar att Sverige och Finland delar toppositionen, sett till låga elpriser för verksamheter med hög elkonsumtion.

Figur 1: Genomsnittliga elpriser för verksamheter med 70 000–149 999 MWh konsumtion årligen

Priserna första halvåret 2022, kronor per kWh (mars 2023 kronkurs)

Källor: Eurostat, Inflationtool, egna beräkningar, senast tillgängliga data för första halvåret 2022 anges. Endast länder där data rapporterats.

Elpriserna i Sverige tenderar att vara särskilt låga för större verksamheter med hög elförbrukning, något som också var aktuellt innan den senaste årens energikriser. Det beror på betydande rabatter på el som storföretagen får.

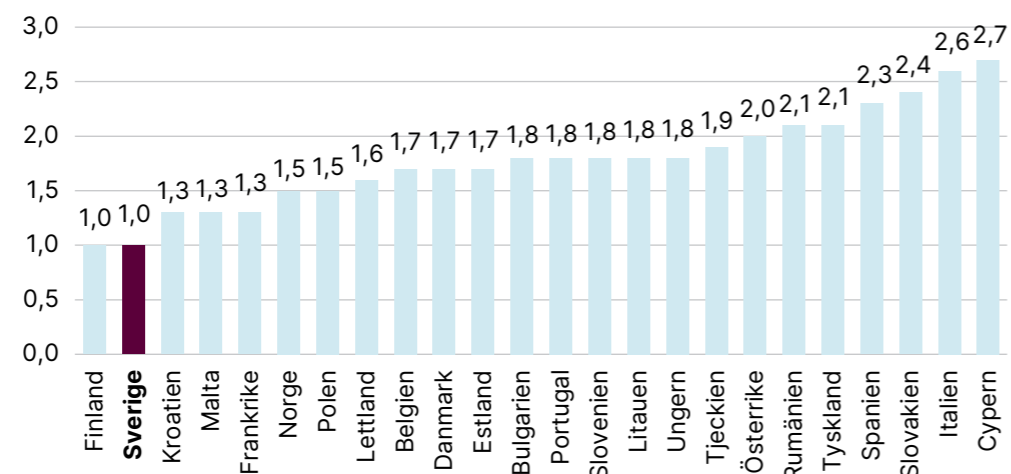

Verksamheter med hög förbrukning

I figur 2 visas priserna för verksamheter som förbrukar 20 000–69 999 MWh el per år. Även här är Sverige delad etta tillsammans med Finland.

Figur 2: Genomsnittliga elpriser för verksamheter med 20 000–69 999 MWh konsumtion årligen

Priserna första halvåret 2022, kronor per kWh (mars 2023 kronkurs)

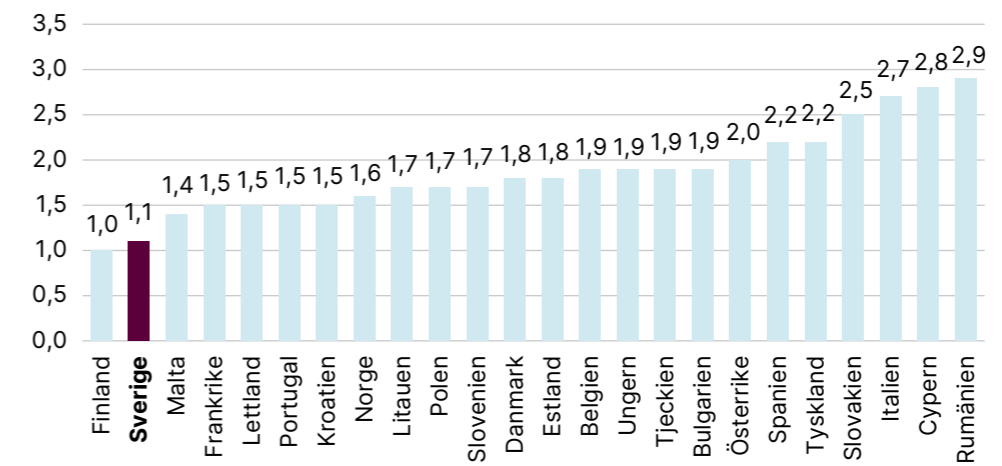

Källor: Eurostat, Inflationtool, egna beräkningar, senast tillgängliga data för första halvåret 2022 anges. Endast länder där data rapporterats.

Situationen för företag med 2 000–19 999 MWh förbrukning per år visas i figur 3. För denna grupp är priset 1,0 krona per kWh i Finland, jämfört med 1,1 krona per kWh i Sverige.

Figur 3: Genomsnittliga elpriser för verksamheter med 2 000–19 999 MWh konsumtion årligen

Priserna första halvåret 2022, kronor per kWh (mars 2023 kronkurs)

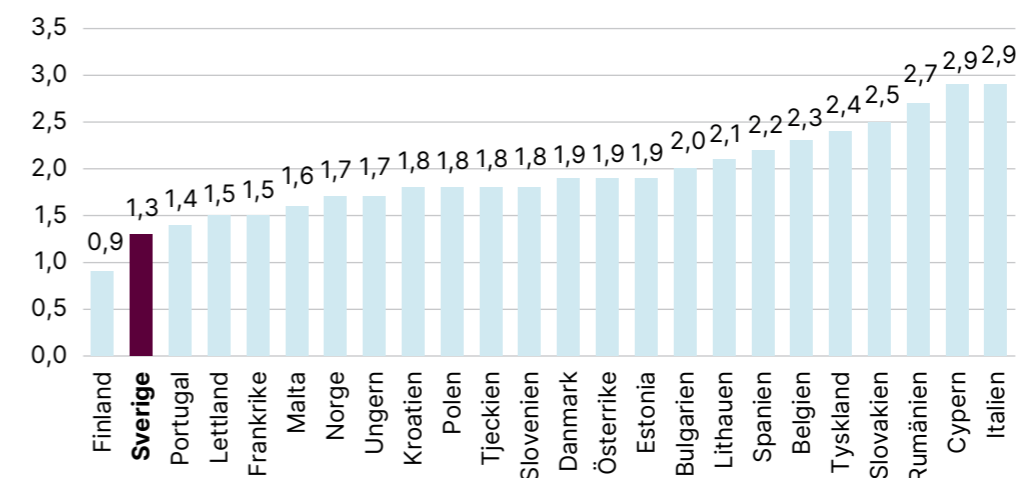

Källor: Eurostat, Inflationtool, egna beräkningar, senast tillgängliga data för första halvåret 2022 anges. Endast länder där data rapporterats.

Figur 4 visar priserna för verksamheter med 500–1 999 MWh årlig elförbrukning. Sverige är tvåa efter Finland, men priserna skiljer sig betydligt mellan 1,3 krona per kWh i Sverige jämfört med 0,9 krona per kWh i Finland.

Figur 4: Genomsnittliga elpriser för verksamheter med konsumtion 500–1 999 MWh årligen

Priserna första halvåret 2022, kronor per kWh (mars 2023 kronkurs)

Källor: Eurostat, Inflationtool, egna beräkningar, senast tillgängliga data för första halvåret 2022 anges. Endast länder där data rapporterats.

För verksamheter som till exempel basindustri och tillverkningsindustri, med hög elförbrukning, har Sverige mycket konkurrenskraftiga elpriser. Bland medelstora konsumenter är det inte fullt lika förmånligt, då Finland har betydligt mera konkurrenskraftiga priser.

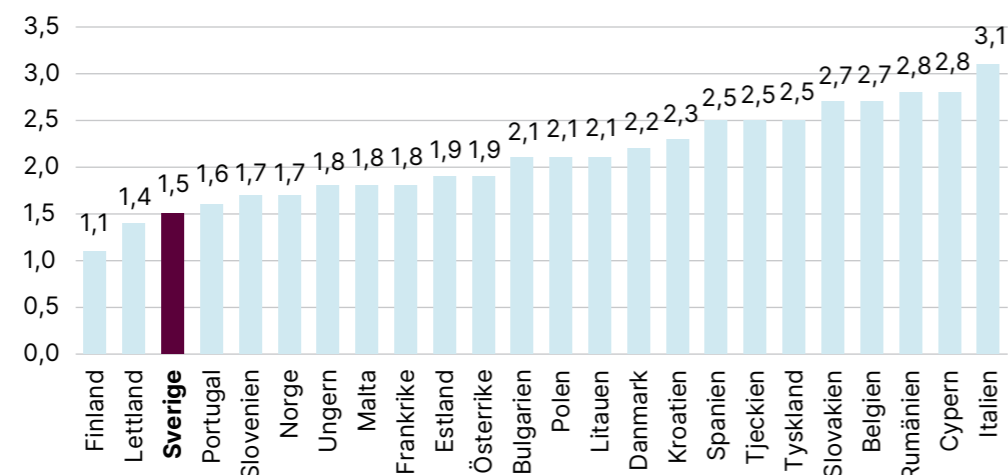

Verksamheter med medelhög förbrukning

Figur 5 visar elpriserna för verksamheter med 20–499 MWh konsumtion. Priset för dessa verksamheter med medelhög förbrukning, typiskt medelstora företag, var 1,5 kronor per kWh. Detta är mer än en tredjedel högre än nivån i Finland, och dessutom även högre jämfört med nivån i Lettland.

Figur 5: Genomsnittliga elpriser för verksamheter med konsumtion 20-499 MWh årligen

Priserna första halvåret 2022, kronor per kWh (mars 2023 kronkurs)

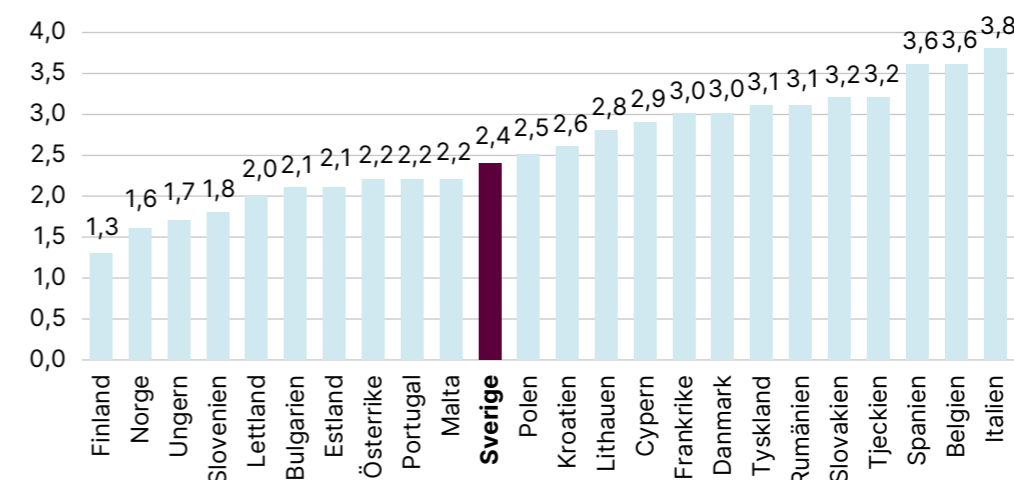
Källor: Eurostat, Inflationtool, egna beräkningar, senast tillgängliga data för första halvåret 2022 anges. Endast länder där data rapporterats.

Verksamheter med låg förbrukning

Till sist visas i figur 6 situationen bland verksamheter med under 20 MWh konsumtion per år. Detta motsvarar typiskt småföretag. Elpriserna för dessa verksamheter är hela 2,4 kronor per kWh – alltså i nivå med hushållens priser och klart högre än verksamheter med högre elförbrukning.

Figur 6: Genomsnittliga elpriser för verksamheter med konsumtion under 20 MWh per år

Priserna första halvåret 2022, kronor per kWh (mars 2023 kronkurs)

Källor: Eurostat, Inflationtool, egna beräkningar, senast tillgängliga data för första halvåret 2022 anges. Endast länder där data rapporterats.

Småföretag i Sverige har elpriser som är 85 procent högre än i Finland. Även Norge, Ungern, Slovenien, Lettland, Bulgarien, Estland, Österrike, Portugal och Malta hade lägre elpriser för verksamheter med låg elkonsumtion.

Sverige har trots höjda elpriser enligt senast tillgängliga data för europeisk jämförelse, fortfarande låga elpriser för näringslivet. Detta gäller dock inte för aktörerna med lägre elförbrukning. Företag med lägre elförbrukning har i Sverige elpriser som är relativt typiska för Europa. Finland däremot har genomgående låga elpriser, för samtliga grupper av verksamheter. Bland verksamheter med omfattande elförbrukning är Finland delad etta med Sverige sett till låga elpriser i näringslivet, och bland verksamheter med medelhög eller låg elförbrukning är Finland ensam etta, med betydande avstånd till priserna i Sverige. Särskilt gäller det alltså småföretagen med mindre elkonsumtion, som har avsevärt högre priser jämfört med Finland.

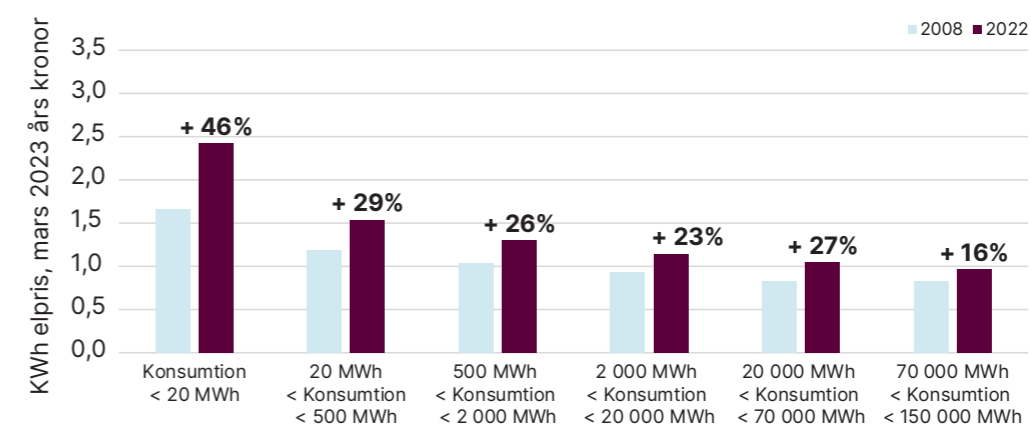
Näringslivets elpriser i Europa – utveckling över tid

I figur 7 jämförs elpriserna från första halvåret 2008 med priserna under första halvåret 2022. 2008 är det första år som det finns data av god kvalitet för de flesta länder och 2022 är senast tillgängliga data. Priserna anges omsatta till mars 2023 års kronkurs.

Mönstret i Sverige är att verksamheter med lägre elförbrukning dels har högre elpriser än aktörerna med högre elförbrukning, och att skillnaderna dessutom har förstärkts under perioden.

Mellan första halvåret 2008 och 2022 ökade de reala elpriserna för verksamheter med låg elförbrukning (mindre än 20 MWh per år) med 46 procent i Sverige, jämfört med 26 procent för aktörerna med medelhög elkonsumtion (över 500 MWh och under 2 000 MWh per år) samt enbart 16 procent bland aktörerna med hög elkonsumtion (över 70 000 MWh och under 150 000 MWh per år).

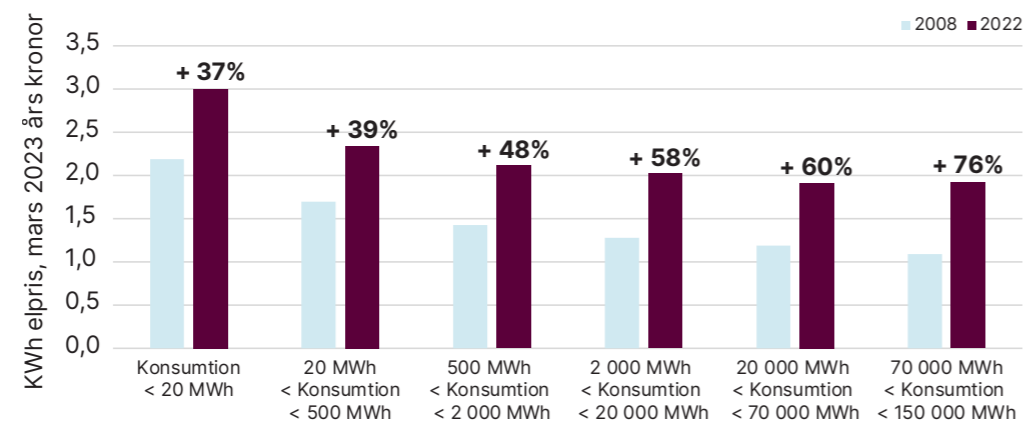
Figur 7: Svenska näringslivets elpriser, mars 2023 års kronor per kWh, första kvartalet respektive år

Källa: Eurostat (Electricity prices for non-household consumers -bi-annual data), inflationtool.com, valuta.se samt egna beräkningar. Inkluderar skatter som företagen inte kan dra av (exklusive moms).

Figur 8: Näringslivets elpriser, snittet för EU-27, mars 2023 års kronor per kWh, första kvartalet respektive år

Källa: Eurostat (Electricity prices for non-household consumers -bi-annual data), inflationtool.com, valuta.se samt egna beräkningar. Inkluderar skatter som företagen inte kan dra av (exklusive moms).

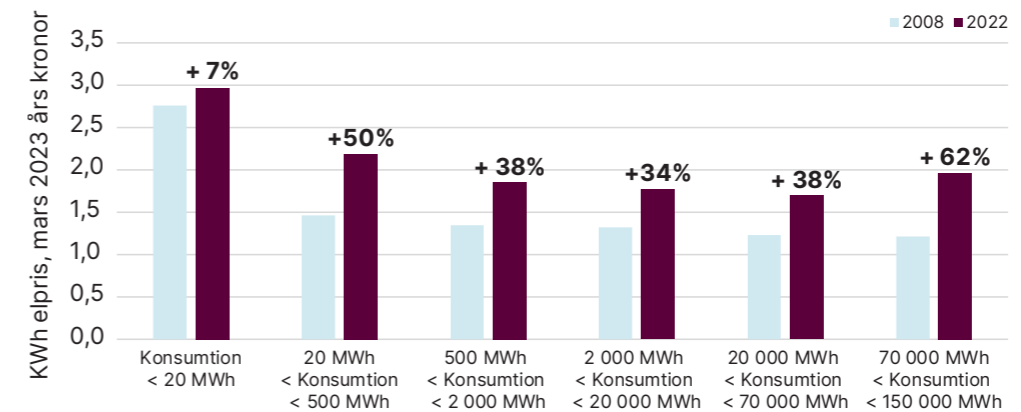
En jämförelse med utvecklingen i hela EU-27 visas i figur 8. I EU-27 helhet gäller förvisso också mönstret att verksamheter med lägre elförbrukning har högre totala priser, vilket kan förklaras av att större aktörer dels förhandlar ned sina priser och i vissa fall har egen elproduktion. Samtidigt är det i EU-27 som helhet så att prisökningen har varit 37 procent för aktörerna med lägre elkonsumtion, 48 procent bland dem med medelhög elkonsumtion och 76 procent bland dem med hög elkonsumtion. Det vill säga, trendmässigt har det i EU-27 som helhet varit så att verksamheter med lägre elförbrukning har fått minst prisökning, och de med högst elförbrukning har fått högst prisökning – vilket är motsatsen till utvecklingen i Sverige.

Jämförelse i Norden

I figurerna 9, 10 och 11 visas motsvarande utveckling i Danmark, Norge respektive Finland. I Danmark och Norge har aktörerna med minst elförbrukning haft minst ökning av elpriserna medan de med högst förbrukning har haft högst ökning. I Finland har aktörerna med medelhög elkonsumtion faktiskt fått en procents minskning av elpriserna, medan aktörerna med lägre elförbrukning har haft relativt låg prisuppgång, och aktörerna med högst elkonsumtion har haft högst prisutveckling.

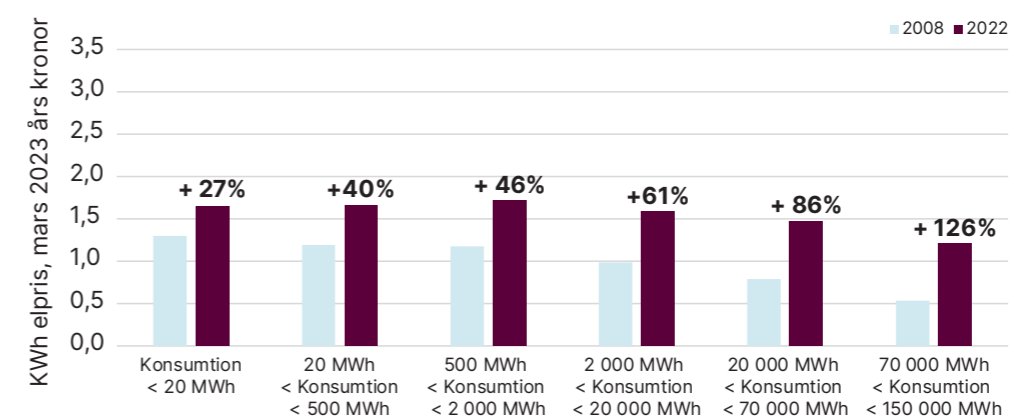
Sammanfattningsvis framträder bilden att elpriserna i Sverige är en viktig konkurrensfördel för aktörerna med hög eller medelkonsumtion, men inte för de som har lägre elkonsumtion.

Figur 9: Danska Näringslivets elpriser, mars 2023 års kronor per kWh, första kvartalet respektive år

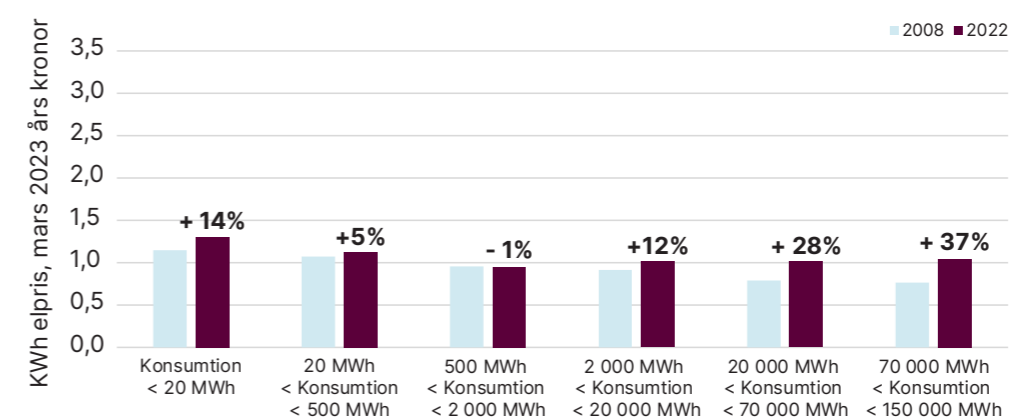
Källa: Eurostat (Electricity prices for non-household consumers -bi-annual data), inflationtool.com, valuta.se samt egna beräkningar. Inkluderar skatter som företagen inte kan dra av (exklusive moms).

Figur 10: Norska Näringslivets elpriser, mars 2023 års kronor per kWh, första kvartalet respektive år

Källa: Eurostat (Electricity prices for non-household consumers -bi-annual data), inflationtool.com, valuta.se samt egna beräkningar. Inkluderar skatter som företagen inte kan dra av (exklusive moms).

Figur 11: Finska Näringslivets elpriser, mars 2023 års kronor per kWh, första kvartalet respektive år

Källa: Eurostat (Electricity prices for non-household consumers -bi-annual data), inflationtool.com, valuta.se samt egna beräkningar. Inkluderar skatter som företagen inte kan dra av (exklusive moms).

Referenser

- Dargay, J. (1983). "The Demand for Energy in Swedish Manufacturing" i Ysander B.-C. (red.), "Energy in Swedish Manufacturing", IUI, Stockholm.
- Energiföretagen (2023). "Sveriges elbehov 2045 - Hur stänger vi gapet?", februari.
- Energimyndigheten (2023). "Myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering", ER 2023:2.
- Eurostat, Electricity prices for non-household consumers - bi-annual data.
- IKEM (2023). "Ny rapport från IKEM — Höga energipriser tvingar bolag inom plast- och gummiindustrin till driftuppehåll", 2023-02-11.
- Inflationtool, www.inflationtool.com.
- Konjunkturinstitutet (2022), "Samhällsekonomiska konsekvenser av tillfällig elbrist", Brodin, E., Glans, E. och Lemdal, M. KI-kommentar.
- Konjunkturinstitutet (2023). "Konjunkturbarometern februari 2023", 2023-02-24.
- Valuta.se, <https://www.valuta.se>.

Address

COWI AB
Vikingsgatan 3
SE-411 04 Göteborg
Sweden

Phone

+46 (0)10 850 10 00

Email

info@cowi.se

www.cowi.se

Tillsammans med kunder, partners och medarbetare skapar vi en framtid där människor och samhällen växer och utvecklas. Det gör vi genom samarbeten där vi skapar hållbara och vackra lösningar som förbättrar livskvaliteten för människor i dag och för kommande generationer.